

GRAAFIK › Veebruaris sündis Eestis läbi aegade kõige

vähem lapsi

[Loora-Elisabet Lomp](#), [Aarne Seppel](#)

18. märts 2023, 13:28

Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakonna andmetel registreeriti veebruaris Eesti perekonnaseisuasutustes kokku 781 sündi. Sündis 388 tüdrukut ja 393 poissi. Mullu veebruaris registreeriti 859 sündi.

Veebruaris registreeriti 781 sündi, mis on ligi kümnendiku võrra madalam niigi madalast mullusest tasemest. Möödunud aastal olid väikese sündide arvu taga Covid-19 aegse tervisekriisi ja suletuse järelmõjud, nagu mujalgi maailmas, ütles riigihalduse minister Riina Solman (Isamaa).

«Tänavu veebruaris sündimata jäänud laste rasedused oleksid pidanud alguse saama enamjaolt mullu mais, mil oli saanud hästi selgeks, et meile lähedal toimuv sõda kestab veel pikalt ja et meie idanaabri agressiivsed ambitsioonid ei pruugi piirduda ainult Ukrainaga,» rääkis Solman Postimehele.

Ta lisas, et ebakindlust suurendas veelgi siirdumine negatiivsesse majandustsükklisse ja varasemast keskpankade üloptimistlikust rahanduspoliitikast põhjustatud inflatsiooni ning energiakriisi äkiline kohalejõudmine. «See kõik kokku löi kindlustundel jalad alt,» nentis ta.

Solman tõi välja Pere Sihtkapitali arvamusküsitluse, milles üle viiendiku vastajatest arvas, et sõda Ukrainas on negatiivselt mõjutanud nende soovi tulevikus lapsi saada.

«5 protsenti vastajatest ütles, et on sõja tõttu laste saamist edasi lükanud. Suure osa vastajate puhul mõjutaks Eesti muutumine turvalisemaks elupaigaks nende otsust lähema kolme aasta jooksul lapse saamiseks, kuid veel rohkemate jaoks omaks olulist mõju pere majandusliku olukorra paranemine,» ütles Solman.

Ta rõhutas, et Eesti peab jätkama panustamist nii Ukraina toetamisse, kuid samal ajal tuleb kindlustada ka Eesti julgeolekut ja peatada elukalliduse tõus ning suurendada lastega perede majanduslikku kindlustunnet.

«Lubamatu oleks praegu anda negatiivseid signaale või veel hullem, jõuda tegudeni perepoliitiliste meetmete lahjendamisel, nt lasterikka pere toetuse indekseerimisest

loobumisel. See annab riigi poolt peredele ebakindlate olude jätkuvuse signaali,» leiab Solman.

Nii vähe lapsi pole Eestis sündinud terve sajandi jooksul

16. jaanuaril kirjutas Postimees, et Eestit tabas negatiivne rekord: nii vähe lapsi pole Eestis sündinud terve sajandi jooksul. Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakonna andmetel registreeriti eelmisel aastal Eesti perekonnaseisuasutustes kokku 11 588 sündi – see tähendab, et mullu sündis 1550 last vähem kui aasta varem. See oli Eesti saja aasta kõige väiksema sündide arvuga aasta.

Eesti Demograafia Assotsiatsiooni liige Toivo Mängel rääkis Postimehele jaanuaris, et sündimus on alati kõikunud ning lisaks tuleb arvestada, et ka sünnitajate vanus on kõrgem. Kui Nõukogude Liidus olid esmassünnitajad 19- ja 20-aastased, siis nüüd oleme jõudnud aega, kus esmassünnitajad on üle 25-aastased. Mängel märkis, et muidugi on ka neid, kes sünnitavad nooremana, kuid neid ei ole palju.

«Sündide arvu langus on suur,» ohkas ta. «Kokkuvõttes on kolmandate laste sünid alati olnud 14 protsendi juures, kõige rohkem sõltub konkreetne arv sellest, kui palju on esimesi ja teisi sünde, sest nemad moodustavad tavaliselt 85 protsenti kõikidest lastest,» selgitas Mängel.

Tallinna Ülikooli Eesti demograafia keskuse teadur Mark Gortfelder rääkis Postimehele, et eelmise aasta sünid on madalaim näitaja alates 1919. aastast. «Seejuures on langus võrreldes eelneva aastaga 1550 sündi ehk suhtarvuna pea 13 protsenti. Esialgsed andmed sündide absoluutarvu osas ise ei võimalda põhjuste analüüsi,» täiendas ta.

Gortfelderi sõnul on enamikus Euroopa riikides sündimuse langus, kuid Eestis on vähenemine võrreldes eelneva aastaga suurem kui meie lähiriikides, kus see jääb kuue kuni kümne protsendi juurde. «Niisiis on tegemist laiem ja mitte üksnes Eesti-spetsiifilise fenomeniga, mistõttu on ka põhjused osalt laiemates ja mitte Eesti-spetsiifilistes tegurites,» rõhutas ta.

Teiseks on tema sõnul Eestis oluliseks sündide arvu vähendavaks teguriks peamises sünnituseas olevate naiste vähesus, sest 1990. aastatel nägid ilmavalgust väikesed põlvkonnad. Kiire arvutus esialgsete andmetega ütleb, et Eestis on veidi üle kümne protsendi sündide arvu langusest võrreldes eelneva aastaga taandatav üksnes sellele asjaolule.

Kolmandaks on olulised ka Eesti perepoliitika iseärasused. 2017. aastal on kolme ja enama lapsega perede saadud toetus kaotanud inflatsiooniga tublisti reaalkaalu, mis peaks vähendama omakorda nende sündide tõenäosust.

«2021. aasta teisest poolest kiirenenud inflatsioon aga suurendas üldiselt motivatsiooni jätkata töötamist ja lükata lapsesaamine edasi, kel võimalik,» lausus Gortfelder. «Nimelt

makstakse vanemahüvitist rasedusele eelnenud 12 kuu palgatulu pealt. Tõusnud inflatsioon vähendab praeguses kontekstis oluliselt saadava vanemahüvitise reaalkaalu. Seetõttu on märgata 2022. aasta teises pooles languse suurenemist võrreldes eelneva aastaga,» lisas teadlane.

Veel on ka märgata sõja ja selle ootuse mõju. «Novembris ja detsembris oli sündide arvu langus võrreldes eelneva aastaga kõige suurem. Mai lõpus toimunud küsitluses vastas suisa 22 protsenti sünnituseas naistest, et sõda Ukrainas on vähendanud nende soovi lapsi saada,» märkis ta.